VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA

MARIBOR

UMETNOST FOTOGRAFIRANJA SKULPTUR IN PRIPRAVA MONOGRAFIJE

Kandidatka: Anja Vuk

Vrsta študija: študentka izrednega študija

Študijski program: Medijska produkcija

Mentor – predavatelj: mag. Rene Maurin

Mentor v podjetju: Matej Nareks

Lektorica: Jasmina Vajda Vrhunec, prof. slov.

Maribor, 2025

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Anja Vuk sem avtorica diplomskega dela z naslovom Umetnost fotografiranja skulptur in priprava monografije, ki sem ga napisala pod mentorstvom mag. Reneja Maurina.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia Maribor,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli kot moje lastne kaznivo po Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15 in 63/16 – ZKUASP); prekršek pa podleže tudi ukrepom Višje strokovne šole Academia Maribor skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32.a členom ZASP dovoljujem Višji strokovni šoli Academia Maribor objavo diplomskega dela na spletnem portalu šole.

Maribor, maj 2025 Podpis študenta:

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju mag. Reneju Maurinu za njegovo podporo, dragocene nasvete in strokovno vodstvo.

Posebno zahvalo namenjam staršem, ki so me skozi leta šolanja ne le podpirali in spodbujali, temveč mi tudi nudili neprecenljivo pomoč.

Iskrena hvala tudi umetniku Mateu Kosu. Njegova umetnost mi je bila navdih za izbiro teme diplomskega dela. Hvaležna sem mu za zaupanje in dostop do neverjetnih umetnin, ki sem jih imela čast fotografirati in vključiti v diplomsko delo.

Ne nazadnje pa se zahvaljujem vsem, ki so na kakršen koli način prispevali k nastanku tega diplomskega dela.

POVZETEK

V svetu umetnosti fotografija igra pomembno vlogo pri dokumentiranju, ohranjanju, analiziranju in predstavljanju umetniških del. Cilj tega diplomskega dela je raziskati, kako uspešno fotografirati skulpture in njihov pomen v monografijah. Proučila bom teoretične in praktične vidike, vse od definicije, kaj skulptura sploh je, njenega pomena v umetnosti, vrste tehnik fotografiranja in obdelave fotografij do zasnove in izdaje monografije kot končnega izdelka.

Skulpture zaradi svoje tridimenzionalne narave predstavljajo izziv za fotografe, saj je treba ujeti njihovo obliko, materialnost in teksturo. Pri fotografiranju skulptur ne gre zgolj za tehnične zmožnosti fotografiranja in zajemanja predmeta, ampak je potrebno globlje razumevanje umetnosti in specifičnih značilnosti skulpturnih del. Uspešno fotografiranje skulpture je, kadar gledalec iz fotografije prepozna obliko, uporabljen material, teksturo in umetnikovo sporočilo. Ključno vlogo pri tem igrajo nastavitev fotoaparata, izbira ustrezne opreme, izbira tehnike fotografiranja in kompozicija. Uporaba pravilne svetlobe in perspektive poudari določene elemente skulpture, ustvari dramatične učinke ali prikaže zanimive in pomembne detajle, ki bi sicer lahko ostali neopaženi. Obdelava in postprodukcija fotografij prispevata k uspehu končnega izdelka, saj omogočata korekcijo barv, kontrastov in drugih elementov, ki pa prispevajo k najboljši predstavitvi skulpture.

Monografije kot umetniške publikacije imajo pomembno vlogo kot medij za dokumentiranje in širjenje umetniških del in misli umetnikov. Monografija je poglobljena študija, ki združuje vizualne in besedilne vsebine, ki najbolje predstavijo umetnika, njegovo delo in njegov vpliv na umetniškem področju. Oblikovanje monografije je dolg postopek, ki zahteva skrbno načrtovanje vsebine, izbiro ustreznega vizualnega materiala in primerno estetsko oblikovanje, ki bo pritegnilo bralca in mu omogočilo razumevanje vsebine. V diplomsko delo bom vključila tudi analizo dveh izbranih monografij: *Napotnik* in *Rodin: A Magnificent Obsession.* Na podlagi njune vsebinske in oblikovne strukture bom izvedla primerjavo z lastno zasnovo monografije.

Ključne besede: fotografiranje skulptur, umetnost, monografija, umetniška publikacija.

ABSTRACT

THE ART OF PHOTOGRAPHING SCULPTURES AND THE PREPARATION OF A MONOGRAPH

In the world of art, photography plays an important role in the documentation, preservation, analysis, and presentation of works of art. The aim of this thesis is to explore how to successfully photograph sculptures and to examine their significance in monographs. I will address both theoretical and practical aspects, from the definition of what a sculpture is, its significance in art, types of photography techniques, and photo editing, to the design and publication of a monograph as a final product.

Sculptures, due to their three-dimensional nature, pose a challenge for photographers, as it is necessary to capture their shape, materiality, and texture. When photographing sculptures, it is not just about the technical capabilities of photography and capturing the subject, but also about having a deeper understanding of art and the specific characteristics of sculptural works. A photograph of a sculpture is considered successful when the viewer can recognize its shape, material used, texture, and the artist's message from the photograph. The key elements in this process include camera settings, the choice of appropriate equipment, photography techniques, and composition. The correct use of lighting and perspective highlights specific elements of the sculpture, creates dramatic effects, or reveals interesting and important details that might otherwise remain unnoticed. Image processing and post-production also contribute to the success of the final product, as they allow for the correction of colors, contrasts, and other elements that enhance the best presentation of the sculpture.

Monographs, as artistic publications, play an important role as a medium for documenting and disseminating works of art and the thoughts of artists. A monograph is an in-depth study that combines visual and textual content to best present the artist, their work, and their influence on the artistic field. Designing a monograph is a lengthy process that requires careful planning of content, the selection of appropriate visual material, and suitable aesthetic design that will attract the reader and enable them to understand the content. This thesis also includes an analysis of two selected monographs: *Napotnik* and *Rodin: A Magnificent Obsession.* Based on their content and structural design, I will compare them with my own monograph design.

Keywords: photographing sculptures, art, monograph, artistic publication.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD 8

1.1 Opis področja in opredelitev problema 9
1.2 Namen, cilji in osnovne trditve 10
1.3 Predpostavke in omejitve 11
1.4 Uporabljene raziskovalne metode 11

2 FOTOGRAFIRANJE SKULPTUR 12

2.1 Definicija skulpture in njen pomen v umetnosti 12
2.2 Priprava in postavitev skulptur za fotografiranje 16
2.3 Tehnike fotografiranja skulptur 17
2.4 Objektivi 22
2.5 Uporaba svetlobe in perspektive 24
2.6 Obdelava in postprodukcija fotografij 27

3 MONOGRAFIJA 32

3.1 Monografija kot umetniška publikacija 32
3.2 Zasnova monografije: oblikovanje in vsebinska struktura 32
3.3 Pomembnost fotografij v monografskih publikacijah 35
3.4 Vpliv fotografij na bralčevo dojemanje umetniških del 36
3.5 Postopek izdaje monografije 38

4 ANALIZA MONOGRAFIJ 41

4.1 Analiza monografije: Napotnik 41
4.2 Analiza monografije: Rodin: A Magnificent Obsession 47
4.3 Primerjava lastne monografije z monografijama Napotnik in Rodin: A Magnificent Obsession 52

5 SKLEP 57

6 VIRI IN LITERATURA 59

KAZALO SLIK

SLIKA 1: DAVID (MICHELANGELO) 12
SLIKA 2: PRIMER SKULPTURE, KIPA IN SPOMENIKA 13
SLIKA 3: SKULPTURA TAN-TAN 14
SLIKA 4: JEFF KOONS – "BALLOON ANIMALS" 15
SLIKA 5: MUSTANG HEAD, MATEO KOS 17
SLIKA 6: BARVNA FOTOGRAFIJA (MUSTANG HEAD, MATEO KOS) 18
SLIKA 7: ČRNO-BELA FOTOGRAFIJA (MUSTANG HEAD, MATEO KOS) 18
SLIKA 8: BOJEVNIK, MATEO KOS 19
SLIKA 9: MATEO KOS IN NJEGOVA SKULPTURA »FOLLOW YOUR HEART« 20
SLIKA 10: BITKA JE DOBLJENA, MATEO KOS 21
SLIKA 11: VPLIV GORIŠČNE RAZDALJE OBJEKTIVA NA OBLIKO OBRAZA PRI PORTRETU 23
SLIKA 12: FOTOGRAFIJA SKULPTURE Z NARAVNO SVETLOBO 25
SLIKA 13: FOTOGRAFIJA SKULPTURE Z UMETNO SVETLOBO 25
SLIKA 14: NEOBDELANA FOTOGRAFIJA (JEZEN BIK, MATEO KOS) 28
SLIKA 15: OBDELANA FOTOGRAFIJA (JEZEN BIK, MATEO KOS) 28
SLIKA 16: NEOBDEALANA FOTOGRAFIJA (BITKA JE DOBLJENA, MATEO KOS) 30
SLIKA 17: OBDELANA FOTOGRAFIJA (BITKA JE DOBLJENA, MATEO KOS) 30
SLIKA 18: KOLAŽ FOTOGRAFIJ SKULPTURE (BOJEVNIK, MATEO KOS) 31
SLIKA 19: STRANI 12 IN 13 (LEONARDO DA VINCI: 1452-1519: ARTIST AND SCIENTIST) 33
SLIKA 20: NASLOVNICA MONOGRAFIJE NAPOTNIK 41
SLIKA 21: IVAN NAPOTNIK, IVAN CANKAR, 1921 43
SLIKA 22: IVAN NAPOTNIK 44
SLIKA 23: IVAN NAPOTNIK, LASTNA PODOBA 45
SLIKA 24: FOTOGRAFIJA STRANI 104 IN 105, NAPOTNIK 46
SLIKA 25: NASLOVNICA MONOGRAFIJE RODIN: A MAGNIFICENT OBSESSION 47
SLIKA 26: AUGUSTE RODIN 48
SLIKA 27: RODIN V SVOJEM ATELJELJU 49
SLIKA 28: THE GATES OF HELL, RODIN 50
SLIKA 29: FOTOGRAFIJA STRANI 68 IN 69, RODIN: A MAGNIFICENT OBSESSION 51
SLIKA 30: MATEO KOS 52
SLIKA 31: NASLOVNI MONOGRAFIJI RODIN: A MAGNIFICENT OBSESSION IN NAPOTNIK 54
SLIKA 32: MATEO KOS IN SKULPTURA JEZEN BIK 55
SLIKA 33: MUSTANG HEAD – MATEO KOS 56

1 UVOD

Fotografija je pomemben medij v umetnosti, ki omogoča dokumentiranje, ohranjanje in širjenje umetniških del. Skulpture predstavljajo poseben izziv za fotografe, saj je treba s fotografijo zajeti njihovo obliko, material in pomen. Pri razpravah o vlogi fotografije v umetnosti večkrat naletimo na prepričanje, da fotografija presega zgolj estetski pomen in ima pomembno družbeno vrednost. Pierre Dubreuil, pionir umetniške fotografije, je poudaril intelektualni vidik fotografije:

"V fotografiji bi morali veliko večji pomen pripisati intelektualnemu vidiku dela. Pravzaprav bi moral postati glavni umetniški dejavnik. Ali ni prav intelektualno delo tisto, ki je odgovorno za ustvarjanje občutkov, ki jih doživljamo ob prisotnosti mojstrovine?" (Dubreuil, 1935–1936)

Francoska fotografinja in teoretičarka Gisèle Freund je v svojem delu "Photography & Society" zapisala:

„Leča, tako imenovano nepristransko oko, dejansko omogoča vsako možno izkrivljanje resničnosti: značaj slike določa fotografovo stališče in zahteve njegovih naročnikov. Pomen fotografije ne temelji predvsem na njenem potencialu kot umetniški obliki, temveč na njeni sposobnosti oblikovanja naših idej, vplivanja na naše vedenje in opredeljevanja naše družbe.“ (Freund, 1980)

V tem diplomskem delu bom raziskovala, kako lahko s pravimi tehnikami fotografiranja in obdelave fotografij zagotovimo čim boljšo predstavitev skulptur. Raziskovala bom tudi temeljne značilnosti monografij in vlogo fotografij v monografijah ter izvedla analize izbranih monografij. Postavila sem štiri temeljne hipoteze, ki jih bom na koncu diplomskega dela potrdila ali zanikala. Za analizo sem izbrala dve monografiji kiparskih umetnikov z naslovoma *Napotnik* in *Rodin: A Magnificent Obsession*. Monografija *Napotnik* govori o slovenskem umetniku Ivanu Napotniku, monografija *Rodin: A Magnificent Obsession* pa o frnacoskem kiparju, ki velja za enega najpomembnejših in najvplivnejših umetnikov v zgodovini kiparstva. Na osnovi analiz bom izvedla primerjavo monografij med sabo, nato pa ju bom primerjala še z lastno monografijo na vsebinski in vizualni ravni.

1.1 Opis področja in opredelitev problema

Teme raziskovanja v diplomskem delu so fotografiranje skulptur, njihova predstavitev v umetniških monografijah in temeljne lastnosti monografij. Osnovni problem, ki je pritegnil mojo pozornost, je, kako učinkovito fotografirati tridimenzionalne skulpture in kako te fotografije uporabiti v monografiji na način, ki ohranja umetniško vrednost in sporočilo ter pritegne zanimanje bralcev.

Srečam se z vizualnim problemom – kako ujeti in prenesti prostorsko razsežnost skulpture. Fotograf mora izbrati svetlobni vir, ozadje in globinsko ostrino, ki bodo gledalcu omogočali "začutiti" obliko in volumen umetniškega dela. Pri tem pa mora fotograf vseeno paziti, da se njegove izbire (svetloba, kompozicija, kontrasti itd.) povezujejo z resničnostjo skulpture in da ne prikazuje svoje interpretacije. Fotograf tudi ne želi izgubiti materialnosti. Skulpture imajo svojo teksturo in fotografija težko popolnoma prikaže občutek materiala, ki ga pri opazovanju dela v živo začutimo s pogledom in dotikom. Eden izmed problemov in izzivov je tudi prikaz fotografij v monografiji. Treba je izbrati najbolj smiselno zaporedje fotografij, postavitev in velikost, da podpirajo besedilo in z njim sodelujejo. Fotografije in besedilo se moreta dopolnjevati, da ne pride do konflikta med vizualno in verbalno interpretacijo.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve

Namen tega diplomskega dela je raziskati in analizirati postopek fotografiranja skulptur, od same priprave do postprodukcije, ter vlogo pri njihovi uporabi v umetniških monografijah.

Hipoteze/trditve diplomskega dela so naslednje:

- **H1**: Ustrezna osvetlitev in postavitev skulptur med fotografiranjem povečata njihovo tridimenzionalno zaznavanje na slikah, kar izboljša razumevanje umetniškega dela.
- **H2**: Fotografski pristop in odločitve pri fotografiranju skulpture pomembno vplivajo na gledalčevo zaznavanje umetniške vrednosti skulpture.
- **H3**: Monografija, ki uporablja vizualne elemente, kot so grafi, tabele in slike, povečuje angažiranost bralcev in izboljšuje njihovo razumevanje informacij.
- **H4**: Umetna inteligenca lahko poveča dostopnost umetniških del, saj omogoča hitro reprodukcijo in prilagoditev umetniških del za širše občinstvo.

1.3 Predpostavke in omejitve

Menim, da bo največji prispevek k mojemu znanju izhajal iz poglobljenih analiz izbranih monografij. Pri ustvarjanju diplomskega dela in ustvarjanju lastne monografije mi bo v veliko pomoč tudi umetnik Mateo Kos, s katerim sodelujem. Menim, da bom pridobila veliko znanja iz prve roke, fotografiranje njegovih skulptur pa mi bo omogočilo pridobivanje praktičnih izkušenj neposredno iz ustvarjalnega procesa. Tako bom lahko teorijo in prakso smiselno združila v proces učenja in ustvarjanja.

Pri raziskovanju nisem zasledila večjih omejitev, ki bi lahko vplivale na kakovost ali obseg diplomskega dela. Na voljo imam dostop do potrebnega gradiva, umetniških monografij in drugih virov. Gradivo in viri so sicer večinoma v tujem jeziku, to je v angleščini, ampak imam dovolj napredno znanje angleščine, da mi to ne predstavlja ovir. Edina možna omejitev bi lahko bila prisotna pri analizi monografij, saj se umetniških in fotografskih analizah pojavljajo določene stopnje subjektivnosti, ampak se bom potrudila čim bolj objektivno in strokovno obravnavati temo.

1.4 Uporabljene raziskovalne metode

Raziskovalni metodi, ki ju bom uporabila, sta primerjalni raziskovalni pristop in kvalitativna metoda. Za primerjalni raziskovalni pristop gre, ko primerjamo dva ali več primerov ter poiščemo razlike, podobnosti in ugotovitve. Kvalitativna metoda pa je način raziskovanja, pri katerem se ukvarjamo s pomenom, vsebino in globljim razumevanjem.

Izvedla bom analizo dveh različnih monografij, s poudarkom na uporabljenih fotografijah. S primerjavo različnih fotografij in monografij bom lahko prepoznala specifične tehnike in estetske odločitve, ki se pojavljajo pri fotografiranju skulptur in njihovem vključevanju v umetniške publikacije. Kar zadeva metodologijo, sem se odločila za študijo primera, podrobno bom analizirala dve izbrani monografiji: *Napotnik* in *Rodin: A Magnificent Obsession.* S tem pristopom se bom osredotočila na konkretne primere ter raziskala celotne vsebinske in oblikovne značilnosti ter vpliv fotografij.

2 FOTOGRAFIRANJE SKULPTUR

2.1 Definicija skulpture in njen pomen v umetnosti

Skulptura je tridimenzionalno umetniško delo, ki ponavadi prikazuje živo bitje ali predmet. Nastane z oblikovanjem in obdelovanjem različnih materialov, kot so kamen, les, kovina, glina, steklo. V sodobnejšem času pa so začeli uporabljati tudi tekstil, plastiko in reciklirane predmete. V nasprotju s slikarstvom, ki je omejeno na dve dimenziji (višina in širina), skulptura dodaja še globino, kar daje občutek otipljive fizične prisotnosti v prostoru. Umetniki pri ustvarjanju skulptur uporabljajo različne tehnike, kot so modeliranje, klesanje in sestavljanje.

Slika 1: David (Michelangelo)

Vir: (https://www.villacampestri.com/blog/en/michelangelo-david-florence/)

Na fotografiji je Michelangelov David, ena najbolj znanih skulptur v umetnosti. Skulptura je bila ustvarjena v zgodnjem 16. stoletju iz marmornega bloka.

Kip Davida (Michelangela) ni zgolj umetniško delo, temveč univerzalni simbol moči, lepote in zmage človeškega duha. Nastal je med letoma 1501 in 1504, v času političnih nemirov v Firencah, kjer je postal simbol moči in neodvisnosti mesta ter izražanja odpornosti proti zunanjim grožnjam. (Accademia, 2024)

V družbi, še posebej med tistimi, ki se ne zanimajo za umetnost, pogosto prihaja do napačnega razumevanja in zamenjevanja izrazov »skulptura«, »kip« in »spomenik«. Izrazi so pogosto napačno uporabljeni ali razumljeni kot sopomenke.

Skulptura je širši izraz, ki zajema tridimenzionalna umetniška dela, ustvarjena z različnimi tehnikami. Lahko predstavlja abstraktne oblike, motive, geometrijske strukture ali figure. Skulptura lahko predstavlja realistično predstavo ideje ali popolnoma abstraktno in izmišljeno podobo.

Kip je specifična vrsta skulpture, ki praviloma predstavlja realistično podobo človeka ali živali, medtem ko je skulptura širši pojem, ki vključuje tudi abstraktne oblike. (Pediaa, 2016)

Spomenik je širši pojem, ki opisuje objekt, strukturo ali umetniško delo, postavljeno v spomin na določeno osebo, dogodek ali pomemben trenutek v zgodovini.

»V najstarejšem in resnično izvirnem pomenu besede je spomenik delo, ki ga je ustvarila človeška roka z natančnim ciljem, da spomin na dejanje ali usodo ohrani za vedno prisoten in živ v zavesti prihodnjih generacij. V tem smislu se spomenik v svojem izvirnem pomenu nanaša na ohranjanje kolektivnega spomina ljudstva, družbe ali skupine.« (Riegl, 1903)

Slika 2: Primeri skulpture, kipa in spomenika

Vir: (https://www.bada.org/object/bird-dame-elisabeth-frink-dbe-ra-1930-1993, https://www.museoomero.it/en/opere/statue-of-aulus-metellus/, https://ekopercapodistria.si/kultura/kdo-je-bil-france-preseren/)

Slika 3: Skulptura Tan-Tan

Vir: (https://www.bradshawfoundation.com/news/archaeology.php?id=The-world-s-oldest-sculpture)

Na zgornji fotografiji vidimo skulpturo Tan-Tan, znano tudi kot najstarejšo najdeno skulpturo na svetu.

Venera iz Tan-Tana je majhen kos kamnine, ki je ime dobil po mestu Tan-Tan v Maroku, blizu katerega so ga odkrili. Artefakt naj bi bil star od 500.000 do 300.000 let, zaradi česar je eden od le dveh predmetov podobne starosti, ki spominjata na človeško figuro. Čeprav je njegova oblika večinoma posledica naravnih procesov, so bili nekateri deli umetno spremenjeni. Zaradi tega ga nekateri imenujejo najstarejša znana človeška skulptura. (Newtonic, 2024)

Čeprav njen nastanek in namen nista dokončno določena, skulptura Tan-Tan odpira pomembna vprašanja o začetkih umetnosti. Če je figurica resnično delo človeških prednikov, nam to dokazuje, da so že pred več sto tisoč leti imeli sposobnost abstraktnega mišljenja in željo po izražanju idej.

S proučevanjem skulptur smo spoznali veliko o zgodovini in starodavnih civilizacijah. Njihove skulpture so predstavljale bogove, junake in simbole. Čez leta so skulpture postale sredstvo eksperimentiranja in izražanja novih umetniških idej, še vedno pa služijo kot ključni način komunikacije in reprezentacije. Danes skulpture pogosto presegajo klasične oblike in vključujejo raznolike medije, vključno z instalacijami, kjer umetniki raziskujejo ne le tridimenzionalni prostor, temveč tudi interakcijo s svetlobo, zvokom, gibanjem in celo digitalnimi tehnologijami.

Slika 4: Jeff Koons – "Balloon Animals"

Vir: (https://www.ennaia.com/famous-contemporary-artists/)

Jeff Koons je ameriški sodobni umetnik, čigar skulpture prikazujejo predmete iz vsakdanjega življenja. Znan je po svoji seriji "Balloon Animals" (Živali iz balonov), v kateri je ustvaril skulpture v obliki živali iz balonov iz nerjavečega jekla z gladko in reflektivno površino. Koonsova dela imajo dve različni občinstvi – nekateri v njegovih skulpturah vidijo globoko sporočilo, drugi jih dojemajo kot plitko komercializacijo umetnosti. (GuyHepner, 2024)

»Umetnost je humanitarno dejanje. Umetnost bi morala vplivati na človeštvo in narediti svet boljši.« (Koons, 1986)

Pomen skulpture v umetnosti je izjemen, saj ima ta umetniška oblika dolgo zgodovino in pomembno vlogo pri izražanju kulturnih, verskih in estetskih idej. Skulptura omogoča umetnikom, da skozi oblikovanje raziskujejo odnose med obliko, prostorom in materialom. Izdelek ne ponuja le vizualnega užitka, temveč tudi prebuja čustva, spodbuja razmišljanje in vzpostavlja poglobljen odnos z opazovalcem.

.

2.2 Priprava in postavitev skulptur za fotografiranje

Pri fotografiranju skulptur moramo biti posebej pozorni in se natančno pripraviti, da najbolje prikažemo umetniško delo v vseh njegovih razsežnostih. Proces priprave in postavitve skulptur za fotografiranje ni preprost, saj je treba upoštevati več dejavnikov, ki lahko vplivajo na končni rezultat, kot so osvetlitev, postavitev, ozadje in kot fotografiranja.

Izbira primernega prostora in ozadja

Prvi korak pri postavitvi skulpture za fotografiranje je izbira prostora. Priporočljivo je izbrati prostor, ki omogoča dovolj prostora za gibanje in primerno ozadje. Najpogosteje uporabljamo nevtralna ozadja, kot so bela, siva ali črna, saj se tako izognemo odvračanju pozornosti od same skulpture. K boljšemu kontrastu in poudarjanju detajlov skulpture lahko prispeva tudi osvetljeno ozadje.

Priprava skulpture

Skulptura mora biti pred fotografiranjem popolnoma čista, da lahko fotograf zajame vse njene podrobnosti. Prah, umazanija ali morebitne poškodbe lahko negativno vplivajo na kakovost fotografije in predstavitev dela. Pomembno je tudi, da skulpturo postavimo v stabilen in varen položaj, da ne bo v nevarnosti, da bi se prevrnila ali poškodovala med fotografiranjem.

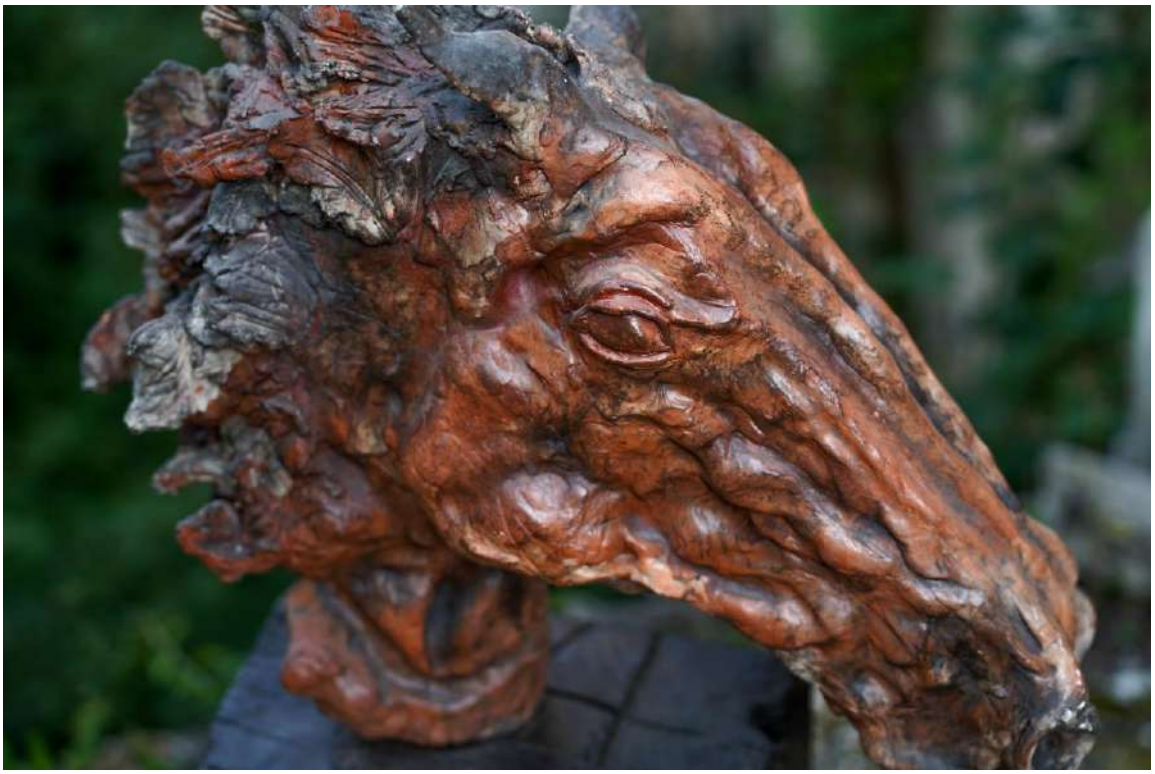
Postavitev in kompozicija

Primerna postavitev skulpture je ključna za prikaz njene tridimenzionalnosti. Umetnik ali fotograf se mora odločiti, kateri vidik skulpture želi izpostaviti. Pri tej odločitvi je treba upoštevati obliko, teksturo, velikost in osvetlitev skulpture. Priporočljivo je izbrati kot, ki najbolje poudari ključne značilnosti skulpture. Ponavadi pa se skulpturo fotografira z več zornih kotov, da ujamemo vse njene podrobnosti in plati.

2.3 Tehnike fotografiranja skulptur

Tehnike fotografiranja tridimenzionalnih skulptur se razlikujejo od fotografiranja drugih umetniških del. Ključni izzivi pri fotografiranju skulptur vključujejo zajemanje njihove tridimenzionalnosti, teksture, oblike in detajlov na način, ki bo gledalcu omogočil občutek, da vidi umetniško skulpturo v celoti. Glavni elementi, ki jih je treba upoštevati pri fotografiranju skulptur:

- **Zajem detajlov:** fotografiranje bližnjih posnetkov umetniških del je pomembno za prikazovanje tekstur, materialov in natančnih detajlov, kot so poteze obraza ali površinske strukture. Za takšne fotografije je koristno uporabiti makro objektive.

Slika 5: Mustang head, Mateo Kos

Vir: (Lasten)

– **Barva in kontrast**: barva skulpture in njeno okolje lahko močno vplivata na končni rezultat fotografije. Pri črno-belih fotografijah se kontrast in osvetlitev pogosto bolj poudarita, kar lahko ustvari zelo dramatične posnetke. Pri barvnih fotografijah je pomembno paziti na usklajenost barv med umetniškim delom in ozadjem.

Slika 6: Barvna fotografija (Mustang head, Mateo Kos)

Vir: (Lasten)

Slika 7: Črno-bela fotografija (Mustang head, Mateo Kos)

Vir: (Lasten)

- **Koti fotografiranja:** pomembno je izbrati ustrezne kote za fotografiranje skulpture, da je gledalcu skulptura predstavljena v najboljši luči:
  - **Sprednji pogled:** najbolj očiten kot, ki prikaže celotno sprednjo stran.
  - **Stranski pogled:** poudari globino in tridimenzionalnost.
  - **Zgornji in spodnji kot:** kadar fotografiramo skulpturo od spodaj, jo prikažemo v veličastni in mogočni obliki, medtem ko fotografiranje od zgoraj poudari detajle.

Slika 8: Bojevnik, Mateo Kos

Vir: (Lasten)

- **Ozadje in kompozicija:** izbrati moramo ozadje, ki ne odvrača pozornosti od skulpture. Najprimernejše ozadje je nevtralno ali pa komplementarno skulpturi:
  - **Pravila tretjin:** postavitev skulpture izven središča včasih ustvari živahnejšo kompozicijo.
  - **Negativni prostor:** uporaba praznega prostora okoli skulpture je lahko koristna, saj poudari obliko objekta.
  - **Globinska ostrina:** paziti moramo na globinsko ostrino, saj lahko z njo določamo, kaj v fotografiji izstopa. Pri skulpturah je koristno uporabiti večjo globinsko ostrino (manjšo zaslonko), da celotna skulptura ostane ostra. V nasprotnem primeru lahko z manjšo globinsko ostrino izpostavimo specifičen element in zameglimo preostali del.

Slika 9: Mateo Kos in njegova skulptura »Follow your heart«

Vir: (Lasten)

Slika 10: Bitka je dobljena, Mateo Kos

Vir: (Lasten)

Praktični primeri tehnik fotografiranja skulptur:

- **Fotografiranje marmornih skulptur:** marmor zaradi svoje gladke površine in sijaja lahko povzroči odsevanje svetlobe, zato pri fotografiranju marmornih skulptur uporabljamo mehko svetlobo. Mehko svetlobo lahko dobimo na več načinov. Fotografiramo lahko v primernih naravnih svetlobnih pogojih, na primer v oblačnem vremenu ali senci, ali pa si pogoje prilagodimo z uporabo pripomočkov, kot so difuzorji, softboxi in reflektorji. Uporaba stranske osvetlitve poudari teksturo in oblike.
- **Fotografiranje kovinskih skulptur:** kovine, kot sta bron ali jeklo, so zelo odsevne, zato je pomembno nadzorovati vire svetlobe. Paziti moramo, da svetloba ni premočna in da ne pride do nezaželenega bleščanja.
- **Fotografiranje lesenih skulptur:** za fotografiranje lesenih skulptur se uporablja mehka naravna svetloba, saj lepo poudari tople tone lesa in teksturo. Priporočljivi so bližnji posnetki, da se zajamejo detajli, kot so vlakna lesa in obdelovalne tehnike.

2.4 Objektivi

Pri fotografiranju umetnosti in skulptur je pomembna izbira pravega objektiva, saj vpliva na ostrino, popačenje in barvno reprodukcijo. Izbira objektiva je odvisna od velikosti in tipa umetnine, ki jo želimo fotografirati, od okolja in drugih pogojev. Smiselno je uporabiti tudi dva ali več vrst objektivov, da prikažemo različne plati in detajle skulpture.

Makro objektiv

Goriščna razdalja makro objektivov se običajno giblje med 35 mm in 200 mm. Makro objektivi so odlični za zajemanje drobnih detajlov in tekstur, saj imajo edinstveno notranjo strukturo, ki omogoča zajemanje bližnjih posnetkov z natančnimi podrobnostmi, ostrino in kontrastom. Uporabljajo se predvsem za zajemanje čudovitih detajlov narave, vendar so priljubljeni tudi na področjih, kot sta fotografija izdelkov in umetniška fotografija. (Ricart, 2019)

Standardni objektivi

Standardni objektivi imajo goriščno razdaljo običajno med 35 mm in 85 mm. Uporabljamo jih za splošno fotografijo umetniških del. Nudijo nam naravni pogled – simulirajo človeški vid, kar pomeni, da so slike brez popačenj. Posledično so fotografije zaznane kot bolj naravne kot tiste, posnete z drugimi vrstami objektivov. Uporabne so za večje umetnine in skulpture, kjer mora biti perspektiva čim bolj realistična. (Ricart, 2019)

Tele objektivi

Teleobjektivi imajo dolge goriščne razdalje, ki se začnejo pri 85 mm, in nam zaradi povečave omogočajo fotografiranje motivov od daleč. Zaradi tega so ti objektivi priljubljeni na področjih, kot sta športna fotografija in fotografija divjih živali. To vrsto objektiva bi za fotografiranje umetnosti uporabili pod pogojem, da se umetnini ne moremo približati in jo moramo fotografirati od daleč. (Ricart, 2019)

Tilt-Shift objektivi

To so objektivi, ki jih je mogoče nagibati in premikati za manipulacijo prizora. To se doseže s spreminjanjem pozicije optike glede na senzor kamere. Uporabljajo se za spreminjanje perspektive, zmanjšanje popačenja objektiva in ostrenje. Ta vrsta objektiva se ne uporablja pogosto, je pa uporabna v specializiranih fotografskih poklicih, kot sta arhitekturna fotografija in umetniška fotografija. (Ricart, 2019)

Širokokotni objektivi

Širokokotni objektivi imajo kratko goriščno razdaljo, ki se običajno giblje od 14 mm do 35 mm. Širše vidno polje nam omogoča, da z enim posnetkom zajamemo večji del prizora. Zaradi tega so širokokotni objektivi še posebej priljubljeni v arhitekturni in pokrajinski fotografiji. V umetnosti jih uporabljamo za fotografiranje velikih umetniških del**,** kjer moramo ujeti celotno kompozicijo. (Ricart, 2019)

Slika 11: Vpliv goriščne razdalje objektiva na obliko obraza pri portretu

Vir: (https://www.reddit.com/r/coolguides/comments/a7mdry/the_way_focal_length_of_the_lens_affects_the/)

2.5 Uporaba svetlobe in perspektive

Pri fotografiranju skulptur in umetniških del moramo razumeti dva ključna elementa: svetlobo in perspektivo. Ta dva pogoja imata največji vpliv na končni izgled fotografij.

Uporaba svetlobe

Najpomembnejši dejavnik pri fotografiranju je svetloba. Pri fotografiranju umetniških del poznamo različne vire svetlobe, ki lahko ustvarijo različne učinke:

- **Naravna svetloba:** fotografiranje na prostem omogoča uporabo naravne svetlobe, ki se spreminja čez dan. Ustrezna svetloba lahko poudari teksturo in barve skulpture. Naravna svetloba je tudi odlična za zajemanje detajlov.
- **Svetloba s strani:** odlična tehnika za poudarjanje tridimenzionalnosti skulptur je stranska osvetlitev. S senčenjem in osvetlitvijo različnih površin lahko dosežemo dramatične učinke. Svetloba s strani je še posebej primerna za skulpture z izrazito teksturo, saj ustvarja kontraste, ki pritegnejo pozornost.
- **Mehka in trda svetloba:** mehko svetlobo dobimo z uporabo difuzorjev ali v oblačnem vremenu. Idealna je za fotografiranje del z gladkimi površinami, saj zmanjšuje ostra senčila. Uporaba trde svetlobe pa je primerna, kadar želimo prikazati dramatičnost ter poudariti robove in obrise.
- **Osvetlitev z zadnje strani**: ta tehnika omogoča prikazovanje oblike in poudarjanje obrisa skulpture. Uporablja se lahko za dramatične predstavitve skulpture in ustvarjanje skrivnostnega vzdušja.
- **Osvetlitev detajlov**: če želimo poudariti specifične detajle na skulpturi (majhne izbokline, teksturo površine ali material), lahko to dosežemo z usmerjeno svetlobo.

Slika 12: Fotografija skulpture z naravno svetlobo

Vir: (Lasten)

Slika 13: Fotografija skulpture z umetno svetlobo

Vir: (Lasten)

Perspektiva

Perspektiva igra ključno vlogo pri tem, kako gledalci dojemajo umetniško delo. Različni koti fotografiranja lahko vplivajo na to, kako se skulptura ali umetniško delo predstavi:

- **Koti in višina:** fotografiranje z nizke perspektive lahko skulpturo prikaže v veličastni luči. Visoka perspektiva pa omogoča širši pogled na delo in njegov kontekst v prostoru.
- **Odkritje detajlov:** fotografiranje pod različnimi koti omogoča osredotočanje na podrobnosti, ki bi jih sicer lahko spregledali. Skozi bližnjo fotografijo lahko ustvarimo zanimive kompozicije, ki poudarjajo teksturo, obliko in material skulpture.
- **Globina in prostor:** z uporabo perspektive in igranjem s prostorom in globino lahko dobimo zanimive in privlačne fotografije.

Sodelovanje svetlobe in perspektive

Kombinacija svetlobe in perspektive lahko prinese izjemne rezultate. Fotograf lahko s premišljeno odločitvijo o obeh elementih ustvari fotografije, ki prenašajo čim bolj resničen izgled skulpture in estetsko sporočilo.

2.6 Obdelava in postprodukcija fotografij

Obdelava fotografij vključuje vse postopke urejanja, ki jih fotograf uporabi na njegovih fotografijah, da bi izboljšal njihovo kakovost, popravil napake ali jih pripravil za določen namen (npr. tisk, spletno objavo). Obdelava zajema prilagoditev osnovnih vrednosti, kot so svetlost, kontrast, ostrina in barvno ravnovesje. Najpogosteje se obdelava izvaja z uporabo programov, kot so Adobe Photoshop, Lightroom, Capture One in podobni.

Postprodukcija pa je širši izraz, ki poleg osnovne obdelave fotografije vključuje tudi naprednejše ustvarjalne tehnike:

- **Retuširanje:** odstranjevanje neželenih elementov (kot so madeži, odsevi, moteči predmeti itd.).
- **Kombinacija več slik:** združevanje več fotografij (kolaži).
- **Ustvarjanje montaž:** izdelava sestavljenih slik s kombiniranjem različnih elementov iz več fotografij in grafik.
- **Urejanje perspektive:** popravljanje popačenja zaradi uporabe določenih leč ali drugih dejavnikov.

Postprodukcija fotografije vključuje tudi pripravo ali optimizacijo fotografije za različne medije – za tisk, splet, video produkcijo itd. Končna obdelava se razlikuje glede na to, kako bo določena fotografija uporabljena.

Slika 14: Neobdelana fotografija (Jezen bik, Mateo Kos)

Vir: (Lasten)

Slika 15: Obdelana fotografija (Jezen bik, Mateo Kos)

Vir: (Lasten)

Obdelava in postprodukcija fotografij skulptur:

- **Osvetlitev in kontrast**: prilagodimo osvetlitev, da poudarimo teksture, linije in podrobnosti predmeta. V postprodukciji prilagajamo kontrast in senčenje, da skulptura izstopa in ohrani svoj tridimenzionalni učinek.
- **Barvna korekcija**: če je skulptura barvna, moramo prikazati realne barve tudi na fotografiji. Včasih so potrebne tudi korekcije beline in barvnih tonov, da popravimo napačne odtenke zaradi nenaravne svetlobe.
- **Odstranjevanje motečih elementov**: v procesu fotografiranja se lahko pojavijo moteči elementi, ki lahko zmotijo gledalca. V postprodukciji te elemente odstranimo, tako da se gledalec osredotoči na samo skulpturo in ne na nepravilnosti v fotografiji.
- **Poudarjanje podrobnosti**: skulpture pogosto vključujejo detajle, ki jih je včasih težko ujeti s fotoaparatom. V postprodukciji se lahko uporabijo tehnike za izboljšanje ostrine in poudarjanje podrobnosti.
- **Perspektiva in distorzija**: pri fotografiranju skulptur, predvsem pri večjih delih, lahko pride do popačenja zaradi uporabe širokokotnih objektivov ali neustrezne perspektive. V postprodukciji se te napake lahko popravijo z orodji za popravljanje perspektive, s čimer ohranimo pristen videz skulpture.
- **Ozadje**: zelo pogosto se za skulpture uporablja nevtralno ozadje, da se osredotočimo zgolj na umetnino. Če ozadje ni idealno, se v postprodukciji lahko zamenja ali odstrani moteče elemente v ozadju, s čimer izboljšamo profesionalni videz fotografije.
- **Uporaba svetlobe za ustvarjalne učinke**: včasih fotografiji dodamo umetni svetlobni učinek ali dramatično osvetlitev, da poudarimo določene elemente skulpture ali ustvarimo želeno vzdušje.

Slika 16: Neobdealana fotografija (Bitka je dobljena, Mateo Kos)

Vir: (Lasten)

Slika 17: Obdelana fotografija (Bitka je dobljena, Mateo Kos)

Vir: (Lasten)

Slika 18: Kolaž fotografij skulpture (Bojevnik, Mateo Kos)

Vir: (Lasten)

Glavni cilj pri obdelavi fotografij skulptur je ohraniti pristnost umetniškega dela, hkrati pa izboljšati vizualno kakovost, tako da je skulptura predstavljena na najboljši možni način. Fotografija mora omogočati jasen in natančen vpogled, tako da gledalec lahko prepozna material, obliko in teksturo in sporočilo – skoraj tako, kot bi si jo ogledal v resničnem prostoru.

3 MONOGRAFIJA

3.1 Monografija kot umetniška publikacija

Monografija je publikacija, ki se osredotoča na temo, umetnika ali umetniško obdobje. Publikacija natančno in poglobljeno prikaže in razloži temo. Monografije vključujejo visokokakovostne fotografije umetniških del in besedila, ki omogočajo razumevanje umetniških konceptov, zgodovinskega in kulturnega ozadja. Pogosto so monografije oblikovane kot estetski predmeti sami po sebi, saj grafično oblikovanje, tipografija in izbira materialov podpirajo umetniško izkušnjo bralca.

Pomemben del umetniških monografij je predvsem arhivska vrednost, saj trajno dokumentirajo umetnikovo ustvarjalno pot in služijo kot vir za raziskovanje umetnostne zgodovine. Monografije prikažejo bolj poglobljeno predstavitev umetniških del, kot jo ponuja razstavni prostor, in umetnikom pomagajo doseči širše občinstvo, hkrati pa ohranjajo trajen zapis njihovega ustvarjalnega dela.

3.2 Zasnova monografije: oblikovanje in vsebinska struktura

Monografija je strokovno delo, ki celovito obravnava eno temo ali področje. Za uspešno in učinkovito predstavljeno vsebino je ključno, da zasnova monografije temelji na premišljenem oblikovanju in jasno določeni vsebinski strukturi. Monografija je zasnovana uspešno, kadar privabi bralca ter ta razume in sledi vsebini.

Oblikovanje monografije

Oblikovanje monografije je pomembno za njeno razumljivost, berljivost in estetsko privlačnost. Zajema tako vizualne kot tehnične elemente:

- **Zunanja podoba:** naslovnica mora jasno prikazati temo in namen monografije. Običajno naslovnica vključuje naslov, avtorja in tudi podnaslov, ki dodatno pojasni vsebino. Uporaba primerne barvne sheme, slikovnega gradiva in tipografije prispeva k privlačnosti in profesionalnosti publikacije.
- **Tipografija in postavitev:** za dobro oblikovano monografijo moramo smiselno izbrati pisave in velikosti besedila. Naslovi, podnaslovi in drugi grafični poudarki pomagajo oblikovati besedilo, medtem ko ustrezna velikost pisave, razmik med vrsticami in margine prispevajo k boljši berljivosti.
- **Grafični elementi:** diagrami, tabele, grafi in ilustracije dopolnjujejo besedilo in pripomorejo k boljši vizualni predstavitvi idej. Pomembno je, da so ti elementi pravilno označeni in umeščeni v ustrezne dele besedila.

Slika 19: Strani 12 in 13 (Leonardo da Vinci: 1452–1519: Artist and Scientist)

Vir: (https://www.amazon.com/Leonardo-Vinci-1452-1519-Artist-Scientist/dp/3836502151)

Vsebinska struktura

Vsebinska struktura monografije je osnova, ki usmerja bralca skozi delo. Organizacija vsebine mora biti logična in pregledna. Običajno je sestavljena iz naslednjih elementov:

- **Naslovna stran**: vsebuje naslov monografije, ime avtorja, pogosto tudi podnaslov, leto izdaje in možne institucije, ki so sodelovale pri pripravi dela.
- **Kazalo**: bralcu omogoči hiter pregled vsebine in posameznih poglavij. Zajema glavne naslove in podnaslove s številkami strani.
- **Povzetek in ključne besede**: kratek povzetek, ki povzema bistvo monografije in izpostavlja glavne cilje. Ključne besede omogočajo lažje iskanje in povezovanje z drugimi deli na podobno temo.
- **Uvod**: predstavlja temo in namen monografije. Uvod nam tudi razloži, zakaj je tema pomembna in kako se umešča v širši kontekst.
- **Teoretični del**: obravnava osnovno temo.
- **Razprava**: avtor predstavi svoje ugotovitve v širšem kontekstu, govori o rezultatih in izpostavi prispevek k obravnavanemu področju.
- **Zaključek**: povzame glavne ugotovitve monografije.
- **Priloge (občasno)**: vključujejo dodatno gradivo, ki ni bistveno za osnovno razumevanje besedila, a lahko kljub temu prispeva k delu, kot so podrobni statistični podatki, vprašalniki ali dodatne ilustracije.

Zasnovo monografije predstavljata skrbno oblikovana struktura in estetsko dovršena podoba. Tako vsebinski kot oblikovni elementi morajo služiti osnovnemu namenu dela: posredovanju znanja in spodbujanju razmišljanja pri bralcih. S premišljeno strukturo, jasnim podajanjem informacij in ustrezno uporabo grafičnih elementov monografija doseže svoj namen in postane pomemben prispevek k znanstveni ali strokovni literaturi.

3.3 Pomembnost fotografij v monografskih publikacijah

Fotografije imajo pomembno vlogo v monografskih publikacijah, saj izboljšajo razumevanje vsebine in privabijo bralca. Monografske publikacije so namenjene globokemu raziskovanju določene teme in prav fotografije lahko bistveno prispevajo k temu, da je sporočilo bolje posredovano in lažje razumljivo.

Struktura in preglednost

Fotografije v monografskih publikacijah omogočajo lažjo preglednost vsebine. Z ustrezno umeščenimi slikami lahko avtorji olajšajo berljivost. Prav tako fotografije omogočajo bralcem, da si lažje zapomnijo ključne točke, saj se vizualne informacije pogosto učinkoviteje shranijo v spomin kot besedne.

Verodostojnost in avtentičnost

Eden izmed ključnih namenov fotografij je povečanje verodostojnosti monografije. Fotografije dokumentirajo in vizualno podpirajo trditve, ki jih navaja besedilo. Na področjih, kot so zgodovinske monografije, kjer natančnost in zanesljivost igrata pomembno vlogo, fotografije delujejo kot močan dokazni material, ki potrjuje besedilo in bralcu ponuja neposreden vpogled v obravnavane dogodke.

Vloga fotografij v sodobnih monografijah

V sodobnih monografijah je vloga fotografij postala še pomembnejša zaradi digitalnih tehnik obdelave slik. Kakovostne barvne fotografije ali natančno reproducirane črno-bele slike dvigujejo splošno vrednost publikacije, kar je pomembno za bralce, ki cenijo vsebinsko in estetsko plat knjige. Z napredkom tehnologije lahko fotografije postanejo še bolj interaktivne, z uporabo digitalnih dodatkov, ki omogočajo bralcem globlje raziskovanje vsebine, kot so QR-kode ali spletne galerije.

Fotografije v monografskih publikacijah so ključni del pripovedi, ki izboljšajo bralčevo izkušnjo, vizualno pojasnjujejo vsebino in dajejo publikaciji večjo verodostojnost. Njihova pravilna uporaba zahteva premišljen izbor in umeščanje, saj lahko v pravi kombinaciji z besedilom ustvarijo delo, ki je bogato intelektualno in vizualno.

3.4 Vpliv fotografij na bralčevo dojemanje umetniških del

Fotografije imajo velik vpliv na bralčevo dojemanje umetniških del, saj omogočajo vizualni prenos umetnosti v različne medije, kot so knjige, katalogi in digitalne platforme. Čeprav so umetniška dela najbolje doživeta v resničnosti, fotografije delujejo tudi kot orodje, ki umetnost približa širšemu občinstvu. Hkrati pa lahko fotografska reprodukcija zaradi svojih omejitev vpliva na to, kako bralec razume in vidi umetniško delo.

Dostopnost in širitev umetnosti

Fotografije omogočajo, da so umetniška dela dostopna tudi tistim, ki jih ne morejo videti v živo. Publikacije, kot so monografije, katalogi razstav in umetnostni časopisi, pogosto vključujejo fotografije umetnin, kar omogoča bralcem po vsem svetu vpogled v dela, ki jih drugače ni možno videti v živo. S tem fotografije prispevajo k širjenju umetniških del, poznavanju umetnikov in povečanju njihovega vpliva na globalni ravni.

Transformacija doživljanja umetniškega dela

Čeprav fotografije omogočajo dostopnost umetnosti po vsem svetu, lahko hkrati vplivajo na način, kako bralci dojemajo umetniško delo. Fotografija umetniškega dela je vedno le interpretacija, ki ne more v celoti zajeti vseh lastnosti dela in občutka, ki ga originalno delo vzbuja v gledalcu. Pri fotografiranju umetniških del lahko pride do popačenja in nerealističnega izgleda. Osvetlitev in tudi koti fotografiranja, obdelava slike in druge fotografske tehnike lahko spremenijo izgled umetniškega dela. Tudi kakovost tiska lahko vpliva na odtenke in kontraste, s čimer se lahko spremeni gledalčevo dojemanje. Fotograf je v bistvu posrednik med umetniškim delom in gledalcem ter lahko subjektivno vpliva na način, kako gledalec razume delo. Fotografija vedno nosi del interpretacije osebe, ki je umetniško delo fotografirala.

Umeščanje umetniškega dela v kontekst

Fotografije umetniških del v publikacijah ponavadi vključujejo tudi dodaten kontekst, kot so opisi, zgodovinski podatki, analize ali primerjave z drugimi deli. Vizualni prikazi umetniških del podpirajo besedilo, bralcem pa omogočijo boljše razumevanje sporočila umetnika.

Detajli

Fotografije umetniških del lahko prikažejo določene podrobnosti in detajle, ki jih pri opazovanju dela v resničnosti ne opazimo. Podrobnosti, kot so tekstura, so včasih bolj jasno vidne na dobro posnetih fotografijah. Ravno zato lahko fotografije v publikacijah ustvarijo drugačne odzive in občutke pri gledalcu, kot bi jih dosegle pri opazovanju dela v resničnosti.

3.5 Postopek izdaje monografije

Postopek izdaje monografije je zahteven proces, ki vključuje veliko faz. Da bi bila monografija uspešno izdana, je treba skrbno načrtovati postopek, pomembno pa je tudi sodelovanje med avtorjem, urednikom, založnikom, oblikovalci in tiskarjem.

1. Idejna zasnova in raziskovanje

Postopek izdaje monografije se začne z idejo, kjer avtor opredeli temo, namen in cilj. Monografije so lahko akademske, strokovne ali umetniške, zato mora avtor določiti glavno temo ali vprašanje, ki ga bo knjiga obravnavala. Ključni del je raziskovanje, saj avtor potrebuje zanesljive vire, literaturo in resnične podatke, ki bodo podpirali njegovo delo. Če je monografija vezana na umetnost ali zgodovino, je skoraj nujno vključiti tudi vizualne vire, kot so fotografije in slike.

2. Uredniški proces

Avtor monografije se lahko odloči za izdajo v založbi ali za samozaložbo. Če se odloči za izdajo v založbi, osnutek monografije pregleda urednik založbe, ki bo monografijo izdala. Urednik pomaga pri izboljšanju strukture in jasnosti besedila. Pomembno je tudi preveriti dejstva, skladnost citiranja in natančnost podatkov. Včasih osnutek pregledajo tudi zunanji strokovnjaki.

3. Pisanje in priprava rokopisa

Po zaključeni raziskavi sledi pisanje monografije. Avtorji običajno najprej pripravijo osnutek, ki ga nato večkrat pregledajo, spremenijo in preoblikujejo. Pomembno je, da je besedilo logično strukturirano. Avtor mora poleg vsebine pozornost nameniti tudi pravilni uporabi citatov, navajanju virov in pripravi kazala.

4. Oblikovanje in priprava za tisk

Po zaključenem uredniškem delu sledijo oblikovanje in tehnične priprave. Monografije ponavadi vključujejo fotografije, ilustracije, grafike ali druge vizualne elemente, zato je oblikovanje pomembno za celoten izgled knjige. Oblikovalci poskrbijo za ustrezno postavitev besedila, izbiro pisav, velikosti in barv, pri čemer pa upoštevajo tehnične zahteve tiskanja. V tem koraku je pomembna tudi priprava kazala, uvodov, prilog in opomb.

Fotografije in ilustracije morajo biti pravilno umeščene in ustrezno obdelane, da ohranijo kakovost in pravilne barvne odtenke. Pri tem sodelujejo tudi strokovnjaki za pripravo za tisk, ki preverijo tehnične specifikacije in poskrbijo, da bo knjiga pravilno natisnjena.

5. Tiskanje

Ko je monografija pripravljena in oblikovana, sledi tiskanje. Založba ali avtor se odločita za tiskarno, ki bo natisnila knjigo, pri čemer je pomembno upoštevati zmožnosti tiskarne, kakovost tiska, tip papirja, vezavo in število izvodov. Veliko monografij je natisnjenih v omejenih nakladah, še posebej, če gre za specializirana dela, namenjena ožji strokovni javnosti. Tiskanje vključuje tudi preverjanje morebitnih napak v tisku, kot so napačne barve, zamegljene slike in slabo obrezani robovi. Ko je knjiga natisnjena, pa pride na vrsto vezava, kjer knjigo dokončno oblikujejo v fizično publikacijo.

6. Promocija in distribucija

Ko je monografija uspešno natisnjena, sledita promocija in distribucija. Založba poskrbi za oglaševanje. Oglaševanje lahko vključuje predstavitve na konferencah, literarnih večerih ali dogodkih v galerijah in muzejih. Pomembno je tudi, da se monografija pojavi v ustreznih knjigarnah, na spletu in v knjižnicah. V sodobnem času ima pomembno vlogo digitalna distribucija, kjer se monografije lahko ponujajo v obliki e-knjig.

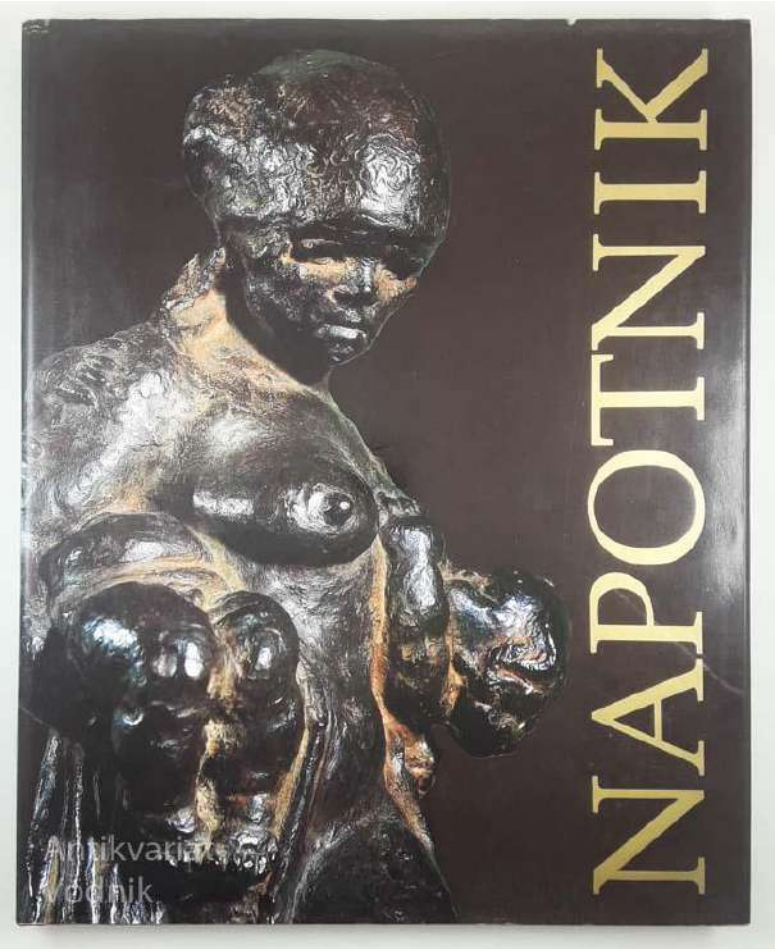
7. Postavitev monografije v akademski ali strokovni prostor

Po izidu monografije jo moramo ustrezno umestiti v akademski ali strokovni prostor. Založbe pošiljajo izvode strokovnim revijam, da se zagotovi širši odziv o knjigi. Znanstvene monografije lahko pripomorejo k avtorjevemu ugledu v akademski skupnosti.

Postopek izdaje monografije zahteva resno sodelovanje med avtorjem, uredniki, oblikovalci, tiskarji in založbo. Za končni uspeh knjige je pomembna vsaka faza, od začetne zasnove do tiskanja in distribucije. Monografija je rezultat dolgotrajnega raziskovalnega in ustvarjalnega dela. Dobro zasnovana, oblikovana in izdana monografija lahko pomembno prispeva k razvoju določenega strokovnega, umetniškega ali znanstvenega področja ter avtorju prinese prepoznavnost.

4 ANALIZA MONOGRAFIJ

4.1 Analiza monografije: Napotnik

Slika 20: Naslovnica monografije NAPOTNIK

Vir: (https://www.antikvariat-vodnik.si/?product=napotnik-dr-stane-mikuz)

Knjiga *Ivan Napotnik – njegovo življenje in umetniško ustvarjanje* je monografija, ki jo je napisal dr. Stane Mikuž, slovenski umetnostni zgodovinar in strokovnjak za kiparstvo. Knjiga je izšla leta 2006 ob razstavi "Ivan Napotnik: iz javnih in zasebnih zbirk", ki sta jo pripravili Narodna galerija in Galerija Velenje. (Narodna galerija, 2006)

Vsebinska analiza

Monografija *Ivan Napotnik – njegovo življenje in umetniško ustvarjanje* je predstavitev življenja in umetniškega dela Ivana Napotnika. Knjiga o slovenskem kiparju razkriva osebni pogled na umetnika. Monografija je nastala, ko so bili odkriti življenjski dokumenti in pisma Ivana Napotnika. Glavna nit knjige je kiparjevo ustvarjalno delo, med spoznavanjem njegovih del pa spoznavamo tudi njega in njegovo življenje v tistem času. V monografijo so vključena citirana pisma umetnika, ki nam prikažejo neposreden pogled v njegovo razmišljanje in občutke, ki jih je doživljal takrat.

Avtor knjige Stane Mikuž spremlja Napotnika od odločitve, da bo postal kipar, na prvo šolanje v Ljubljano, nato od leta 1906 dalje na Dunaj in po končani akademiji po letu 1912 še na kiparsko učenje pri E. Hellmerju. Napotnik je bil zelo ambiciozen. Navdihovali so ga drugi umetniki, med njimi je bil tudi eden najpomembnejših francoskih kiparjev vseh časov Auguste Rodin, o katerem in največji zbirki njegovih del je bila izdana tudi monografija, ki jo bom analizirala v naslednjem poglavju. Mladi umetnik je zaradi dobrega slovesa in ugleda v Budimpešti postal pomočnik kiparja Janoša Horvarja. Cilje mu je uničila prva svetovna vojna. Po vojni se je leta 1918 vrnil domov v Zavodnje. Umetnik se je trudil postati uspešen, ampak mu do smrti to ni uspelo. Skozi njegova pisma lahko razberemo, da si je želel uspeha in družine, ampak mu stvari niso šle po pričakovanjih, zato je bil velikokrat nesrečen in razočaran. Zadnja leta je imel tudi več zdravstvenih težav. (Mikuž, 1984)

Njegovo nesrečnost lahko občutimo skozi pismo prijatelju, slikarju in kiparju Francetu Kralju leta 1957:

»Jaz životarim sedaj v Šoštanju in mislim, da tudi ne dobivam več penzije, s katero moram živeti z ženo, ker naročil nimam, tudi prodal nisem nič letos, kot za pet-deset jurjev. Stanujem v moji mali hišici ter imam nekoliko vrta in tri mala drevesa, katera pa so letos prazna. Muči me več bolezni da težko delam, sicer pa bodem to leto 70 let star. Imel sem vodenico in zelo slabo srce, pa sem le ostal živ, navzlic temu, da je rekel zdravnik – »prišel sem ravno k smrti«. Sedaj sem boljši in če bo vreme ugodno bodem v kratkem prišel v Ljubljano. Nisem potoval 3 leta nikamor … Živijo danes dobro samo nekateri, ki so se znali uriniti, ter so zdravi, da lahko delajo, drugi pa mislim, da životarijo … Čudim se, kako je stremljenje, da se forsira dilentantizem. Sicer pa današnja arhitektura ne rabi slikarstva, ne kiparstva … Naš poklic ni sodoben, ker – »umentnost ni poklic temveč počasna oblika samomora …«

Monografija je polna fotografij njegovih umetnin, risb in skic. Svoje skulpture je izdeloval iz lesa, gline, brona in mavca. Rad je tudi risal in skiciral. Njegovi motivi so bili večkrat akti, motivi s področja vere in cerkve, matere in otroci. Upodabljal je tudi pomembne osebe, med njimi so bili tudi Primož Trubar, Lev Nikolajevič Tolstoj, Ivan Cankar in Franz Liszt. (Mikuž, 1984)

Slika 21: Ivan Napotnik, Ivan Cankar, 1921

Vir: (https://www.kamra.si/novice/19-junija-1960-je-v-sostanju-umrl-ivan-napotnik-slovenski-kipar/)

Napotnikova dela hranijo Narodna galerija v Ljubljani, Galerija Velenje, Pokrajinski muzej Celje, Galerija Božidar Jakac Kostanjevica na Krki, Umetnostna galerija Maribor in Mestni muzej Ljubljana. Večina del je v zasebni lasti. (Osrednja knjižnica Celje, 2020)

Slika 22: Ivan Napotnik

Vir: (https://www.ng-slo.si/si/razstave-in-projekti/razstava/ivan-napotnik-1888-1960?id=1439)

Fotografija prikazuje Ivana Napotnika leta 1907 na Dunaju. Fotografija je iz Napotnikove zapuščine. Portret je bil posnet pri fotografu, dobro leto po tem, ko se je umetnik preselil na Dunaj, kjer se je šolal za kiparja. (Mikuž, 1984)

Slika 23: Ivan Napotnik, Lastna podoba

Vir: (https://vecer.com/celjsko/slavnostna-akademija-za-konec-napotnikovega-leta-6627904)

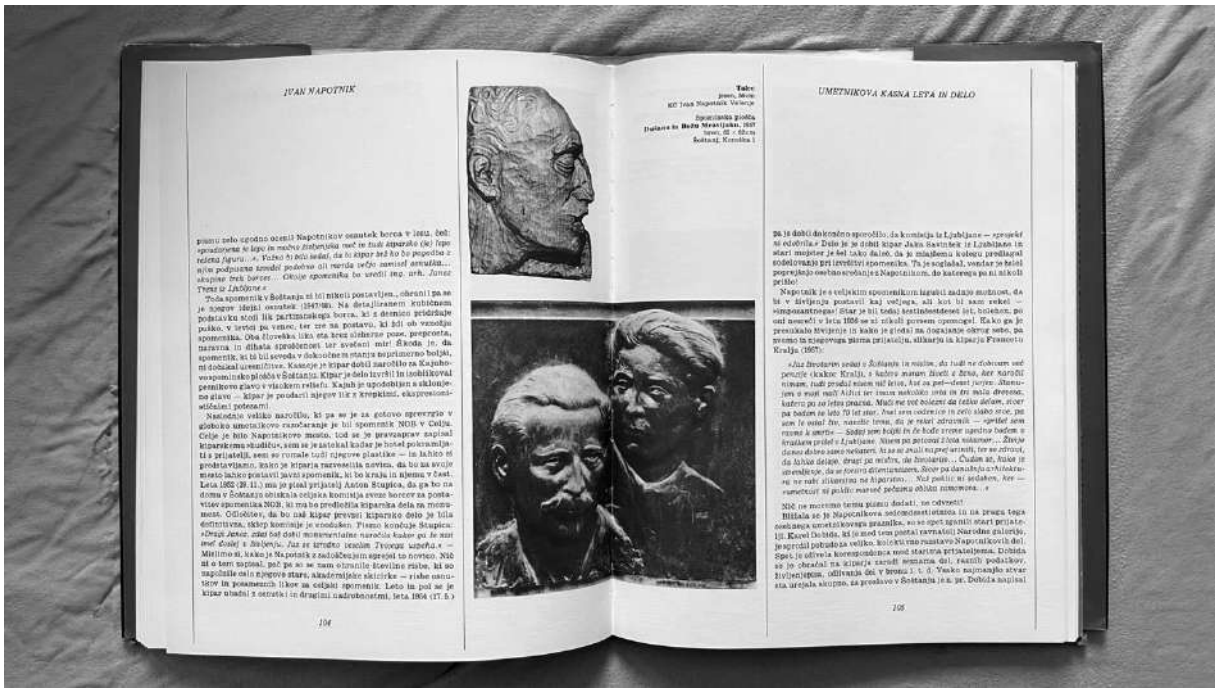
Na fotografiji vidimo avtoportret Napotnika z imenom Lastna podoba. Relief je nastal leta 1923, po njegovi vrniti iz Budimpešte. Izdelan je iz vrbovega lesa. (Mikuž, 1984)

Struktura in vizualna podoba monografije

Vizualna podoba knjige je zasnovana premišljeno. Pri obravnavanih temah so vključene fotografije, kar bralcu omogoča, da vizualno sledi umetniškemu delu in življenju umetnika v tistem obdobju. Vključitev fotografij je skrbno uravnotežena z besedilom, tako da ne preobremeni bralca, hkrati pa omogoča tesno prepletenost med temo in vizualnim delom. Fotografije so pretežno črno-bele.

Estetika in izgled naslovnice se ujemata z vsebino knjige. Naslovnica izdaje, ki sem jo sama prebrala, in tudi najbolj uporabljena naslovnica je zasnovana minimalistično, z eno fotografijo Napotnikove skulpture. Oblikovalci so z izborom fotografije in minimalizmom poudarili globino Napotnikovega dela, kar vizualno podkrepi tematiko knjige in pritegne bralce, ki se zanimajo za vsebino, ki jo knjiga predstavlja.

Struktura knjige je razdeljena v osem logičnih, tematskih poglavij, ki vodijo bralca skozi osebno življenje in umetnost Napotnika. Na koncu so dodana še poglavja z reprodukcijami, dokumentacijo, kratkimi biografskimi podatki, spisek reprodukcij in povzetek v angleškem in nemškem jeziku. Poglavja so naslovljena in že ob pregledu kazala usmerijo bralčevo pozornost na temeljna področja. Avtor s takšno strukturo ustvarja dobro organiziran pregled nad vsemi pomembnimi vidiki umetnikovega življenja in dela.

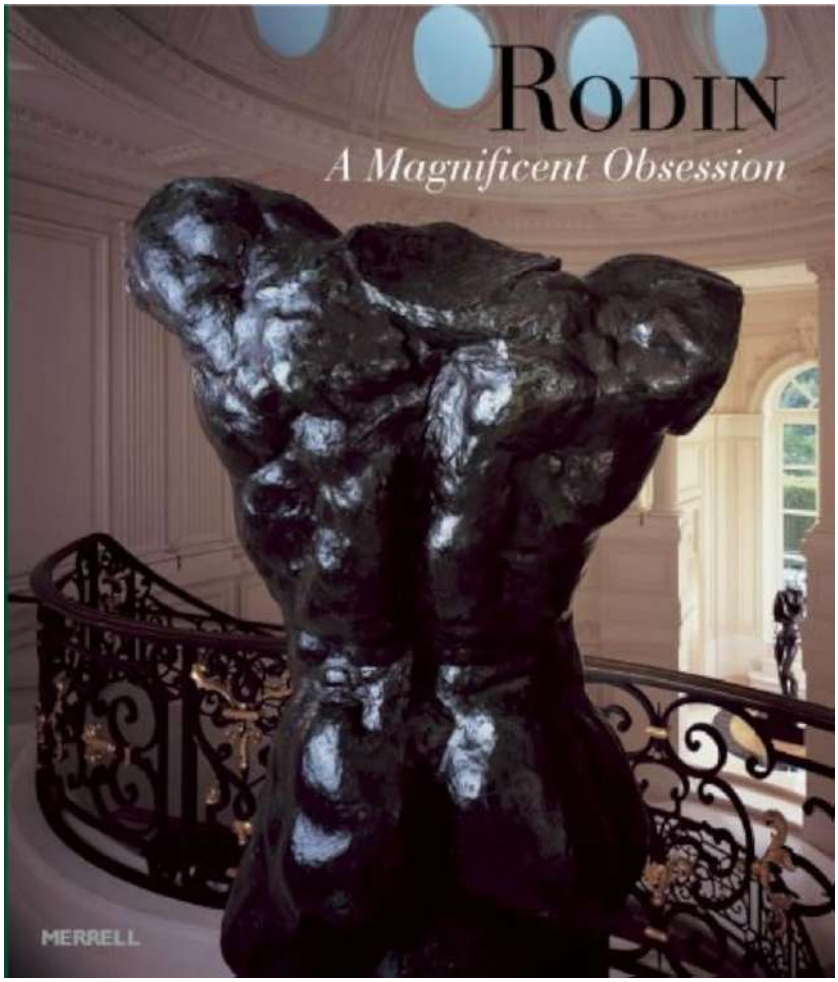

Slika 24: Fotografija strani 104 in 105, Napotnik

Vir: (Lasten)

Tipografija in dizajn sta preprosta, z izbrano pisavo, ki omogoča udobno branje, hkrati pa ustreza resnemu in raziskovalnemu tonu knjige. Prostor med vrsticami in presledki je dovolj velik za gladko in preprosto branje. Na vsaki strani sta dve navpični črti, ki ločita besedilo in notranji rob, ki je opremljen s fotografijami. Ob fotografijah so zapisani naslovi del, letnica nastanka, material in kje je umetnina danes. Naslovi poglavij so v nekoliko večji pisavi, kar olajša orientacijo v knjigi. Kadar avtor piše o določenem umetniškem delu, ki se navezuje na uporabljeno fotografijo v knjigi, ime dela napiše z debelejšo pisavo, kar omogoča bralcu povezovanje in razumevanje vsebin.

4.2 Analiza monografije: Rodin: A Magnificent Obsession

Slika 25: Naslovnica monografije Rodin: A Magnificent Obsession

Vir: (https://www.amazon.co.uk/Rodin-Magnificent-Obsession-Antoinette-Normand-Romain/dp/1858943884)

Knjiga *Rodin: A Magnificent Obsession* ima več avtorjev. Avtorji so Kirk Varnedoe, Rachael Blackburn, Aida Audeh, Antoinette Le Normand-Romain, Mary L. Levkoff, Daniel Rosenfeld in Jacques Vilain. Vsak od navedenih avtorjev je napisal eno pomembno poglavje. Knjiga *Rodin: A Magnificent Obsession* je bila prvič izdana leta 2001 pri Merrell Publishers v Londonu, v sodelovanju z Iris in B. Gerald Cantor Foundation iz Los Angelesa. Geraldova razstava zbranih del je potovala po številnih muzejih v ZDA, Kanadi, Avstraliji in Singapurju, s čimer je omogočila širši javnosti vpogled v Rodinovo umetnost in njegov vpliv na sodobno kiparstvo. (Foundation, 2001)

Vsebinska analiza

Monografija *Rodin: A Magnificent Obsession* dokumentira nastanek in rast ene največjih in najpomembnejših zbirk del kiparja Augusta Rodina. Osredotoča se na zbirko ameriškega zbiratelja B. Geralda Cantorja, ki je s svojo strastjo do Rodinovega dela zbral več kot 750 kipov, risb, grafik, fotografij in spominkov. Ta zbirka je danes največja zasebna zbirka Rodinovih del na svetu. Izčrpna monografija skozi zbirko in umetniška dela raziskuje življenje in delo Augusta Rodina, ki je živel med letoma 1840 in 1917. Rodin je močno vplival na moderno kiparstvo.

Eden najbolj znanih citatov francoskega kiparja Augusta Rodina v delu Heads and Tales (1936) avtorice Malvine Hoffman je:

"Nič ni izguba časa, če izkušnje uporabiš pametno."

(Hoffman, 1936)

Slika 26: Auguste Rodin

Vir: (https://www.fundacionmapfre.org/en/art-and-culture/collections/auguste-rodin/)

Poleg predstavitve Rodinovih del monografija ponuja tudi razumevanje njegovega ustvarjalnega razvoja – od zgodnjih del, kot je doprsni kip Jeana-Baptista Rodina (njegovega očeta), do poznejših raziskav gibanja in oblike, vključno s študijami plešočih figur. Monografija vsebuje tudi skice, make in prikazuje Rodinov ustvarjalni pristop h kiparstvu, kjer je pogosto poudarjal surova čustva in fizičnost pred natančnostjo. Knjiga prav tako razkriva, kako je Rodin presegel tradicionalne akademske norme kiparstva in s tem izražal sodobne umetniške ideje, posledično pa s tem svoja dela umestil v širša umetniška gibanja svojega obdobja. Monografija vključuje tudi zgodovinske elemente, vključno s slikami Rodinovega ateljeja, njegovega dela in sodobne razstave, kar ponuja vpogled v umetnikovo okolico in sprejemanje njegovega dela v času njegovega življenja.

Slika 27: Rodin v svojem ateljeju

Vir: (https://www.christies.com/en/stories/rodin-the-father-of-modern-sculpture-2342d761ec7a4007bd0501e6fab30007)

Knjiga, ki nam prikaže več kot šestdeset bronastih skulptur, predstavlja temeljito retrospektivo Rodinove kariere. Med njegovimi najbolj znanimi deli so: Mislec, Poljub, Vrata pekla, Meščani Calaisa in Spomenik Balzacu (imena prevedena iz angleškega jezika). (Blackburn, in drugi, 2001)

Slika 28: The Gates of Hell, Rodin

Vir: (https://www.researchgate.net/figure/Auguste-Rodin-The-Gates-of-Hell-1880-1917-bronze-Musee-Rodin-Paris-Wikimedia_fig7_304338906)

Na fotografiji vidimo eno od najboljših Rodonovih del – The Gates of Hell (prevedeno v slovenski jezik – Vrata v pekel). Leta 1880 je francoska vlada prosila Rodina, da izdela komplet vrat za vhod v načrtovano gradnjo Muzeja dekorativne umetnosti v Parizu. Rodin, ki je bil velik ljubitelj Danteja in njegovega dela, je že leta 1876 ustvaril delo z naslovom Ugolino in njegovi sinovi, ki temelji na Božanski komediji, se je dela zelo razveselil in se ga lotil zelo resno. (Blackburn, in drugi, 2001)

Struktura in vizualna podoba monografije

Strukturno je knjiga skrbno zasnovana tako, da bralce vodi skozi Rodinov ustvarjalni razvoj in ob tem predstavlja umetnine. Razdeljena je na tematske dele, ki se ujemajo s pomembnimi obdobji v njegovem življenju in karieri. Opisi so predstavljeni z zgodovinskim ozadjem in analizo, zato bralcu pomagajo bolje razumeti predstavljena dela.

Dizajn in tipografija knjige sta zasnovana preprosto in pregledno. Izbrana pisava omogoča gladko branje in ustreza resnemu, raziskovalnemu tonu besedila.

Knjiga je bogato zapolnjena z vrhunskimi slikami. Format knjige je velik in nekatere strani imajo tudi celostranske fotografije, kar nam omogoča udobno opazovanje ter vpogled v detajle in material skulptur. Ob fotografijah so zapisane pomembne informacije, kot so naslovi umetniških del, letnica nastanka, velikost dela, uporabljeni materiali in lokacija, kjer se umetnina danes nahaja. Naslovi poglavij so oblikovani z nekoliko večjo pisavo, kar prispeva k boljši orientaciji med vsebinami. Pod naslovom je naveden avtor tistega poglavja.

Slika 29: Fotografija strani 68 in 69, Rodin: A Magnificent Obsession

Vir: (Lasten)

4.3 *Primerjava lastne monografije z monografijama Napotnik* in *Rodin: A Magnificent Obsession*

Moja monografija bo predstavljala življenje in delo sodobnega umetnika Matea Kosa, ki ustvarja skulpture iz modelirane gline, pogosto obogatene s kovinami, bronastimi, bakrenimi ali zlatimi elementi. Monografija bo združevala fotografije in besedilo – fotografije skulptur in umetnika, ki jih bodo spremljali opisi in besedilo. Predstavila bom njegove skulpture in umetnine, njegovo življenje, ustvarjalni proces in dosežke. Končni izdelek bo rezultat tesnega sodelovanja z umetnikom. Namen monografije je predstaviti Matea Kosa širšemu občinstvu kot izjemnega sodobnega umetnika, hkrati pa želim dodati moj lastni ustvarjalni prispevek v svet umetnosti in literature.

Slika 30: Mateo Kos

Vir: (Lasten)

Vsebinska primerjava

Monografija *Napotnik* nas popelje skozi življenje in umetniško delo Ivana Napotnika. Knjiga temelji na fotografijah umetnin in na najdenih pismih Ivana Napotnika. Glavna nit knjige je kiparjevo ustvarjalno delo, med spoznavanjem njegovih del pa spoznavamo tudi njega in potek njegovega življenja v tistem času.

Monografija *Rodin: A Magnificent Obsession* nam predstavlja največjo in najpomembnejšo zbirko del kiparja Augusta Rodina. Gre za zbirko ameriških zbirateljev B. Geralda Cantorja in Iris Cantor. Izčrpna monografija skozi zbirko in umetniških del predstavlja življenje in delo Augusta Rodina, ki je živel med letoma 1840 in 1917. Knjiga govori tudi o vplivu, ki ga je Rodin imel na moderno kiparstvo.

Obe monografiji imata enako glavno nit, spoznavanje umetnika, njegovega dela in napredka v tistem obdobju, ki je prepleteno z opisi umetniških del. Razlikujeta se po številu avtorjev: *Rodin: A Magnificent Obsession* ima sedem avtorjev, delo *Napotnik* pa enega. Monografija o Rodinu govori tudi o lastniku zbirke B. Gerladu Cantor in Iris Cantor, razstavah in drugih okoliščinah del v zbirki. Posebnost dela *Napotnik* pa so mnoga pisma umetnika samega in neposreden pogled v njegove citate nam prikaže njegove misli, občutke in dogajanje v tistem času.

Monografija o Mateu Kosu bo predstavila umetnika skozi sodoben pristop, s poudarkom na njegovih skulpturah. Moja monografija in omenjeni monografiji si bodo podobne po pristopu, saj bom tudi jaz prepletala opise umetniških del in pripoved o umetniku in njegovem življenju. Skupna točka med mojo in Napotnikovo monografijo bodo neposredni citati. Tudi jaz bom poskušala vključiti čim več dejanskih misli in občutkov umetnika, saj mislim, da ga bom tako najlažje približala bralcem. Analizirani monografiji sta bolj zgodovinsko-analitično zasnovani, saj so avtorji v veliki meri raziskovalci del iz preteklosti, medtem ko bo moja monografija združevala osebno pripoved in dokumentacijo, prek tesnega sodelovanja s še živečim umetnikom. Posledično bom lahko pisala samo o njegovem življenju do današnjega časa oziroma do bližnje prihodnosti, ko bo monografija nastala in bo pokrivala njegovo življenje in delo do zdaj in ne njegovega celega življenja.

Vizualna zasnova

Monografija *Napotnik* je prepletena pripoved opisov del, citatov njegovih pisem in fotografij njegovih del, skic in portretov. Strani so zasnovane podobno in nudijo tekoče sledenje in razumevanje teme. Fotografije so večinoma črno-bele in manjših velikosti. V monografiji o Rodinu ni določene zasnove, se pa zamenjuje več vzorcev postavitve besedila in fotografij. Fotografije so večinoma barvne in velike, včasih zavzemajo tudi celo stran ali obe strani. Naslovnici monografij sta si zelo podobni, obe prikazujeta bližnji posnetek dela – akta predstavljenega umetnika v podobni barvni paleti. Obe monografiji sta bogati s fotografijami, sem pa subjektivnega mišljenja, da so fotografije v monografiji *Rodin: A Magnificent Obsession* učinkoviteje in bolj privabijo bralca zaradi večjih formatov in barvitosti.

Tudi moja monografija bo, tako kot analizirani, vizualno bogata. Vključila bom številne fotografije Mateovih skulptur v različnih okoljih. Vključila bom tudi portrete umetnika in druge fotografije iz njegovega življenja, ki bi lahko pripomogle k razumevanju vsebine. Vse fotografije bom ustvarila sama. V primerjavi z analiziranima monografijama bo moja vizualno bolj podobna monografiji *Rodin: A Magnificent Obsession*, saj bom uporabila velike in barvne fotografije ter se ne bom držala iste postavitve besedila in fotografij.

Slika 31: Naslovnici monografij Rodin: A Magnificent Obsession in Napotnik

Vir: (Lasten)

Aktivno sodelovanje z umetnikom

Največja razlika med izbranima monografijama in mano je moje aktivno sodelovanje z umetnikom. V nasprotju z monografijama o Napotniku in Rodinu, kjer so avtorji v veliki meri raziskovalci del iz preteklosti, bo moja monografija rezultat pogovarjanja, fotografiranja in spoznavanja umetnika. Sodelovanje z umetnikom bo omogočilo pristno predstavitev umetnika, njegove osebnosti, pogledov in ustvarjalnih metod. Menim, da je tesno sodelovanje in dokumentiranje s še živečim umetnikom ogromna priložnost in prednost, saj bom iz prve roke pridobila natančne informacije, skozi intervjuje in opazovanje Matea pa bom ujela detajle, ki bi sicer morda ostali skriti. Prav zato bo monografija lahko služila kot pomemben in zanesljiv vir informacij v prihodnosti.

Slika 32: Mateo Kos in skulptura Jezen Bik

Vir: (Lasten)

Slika 33: Mustang head – Mateo Kos

Vir: (Lasten)

5 SKLEP

V diplomskem delu sem raziskovala fotografiranje skulptur. Spoznala sem tehnike fotografiranja, pomen svetlobe, perspektive in pomembnost postprodukcije. Spoznala sem, da je fotografiranje skulptur kompleksen proces, ki zahteva tehnično znanje in umetniški čut. Spoznala sem tudi pojem monografija in dejstvo, da kot umetniška publikacija igra ključno vlogo pri dokumentiranju in širjenju umetniških del. V analizi dveh izbranih monografij, *Napotnik* in *Rodin: A Magnificent Obsession*, sem spoznala vizualno in vsebinsko strukturo monografije, ob tem pa sem se veliko naučila o dveh pomembnih umetnikih.

Po zaključenem pisanju diplomskega dela lahko ovržem ali potrdim zadane hipoteze.

H1: Ustrezna osvetlitev in postavitev skulptur med fotografiranjem povečata njihovo tridimenzionalno zaznavanje na slikah, kar izboljša razumevanje umetniškega dela.

Prvo hipotezo lahko potrdim. Izbira svetlobe in postavitev skulpture sta pri fotografiranju zelo pomembni. Od te izbire sta odvisna končni rezultat in način, kako bo skulptura predstavljena. Z različnimi tehnikami fotografiranja lahko skulpturo predstavimo na različne načine in vplivamo na dojemanje skulpture pri gledalcu.

H2: Fotografski pristop in odločitve pri fotografiranju skulpture pomembno vplivajo na gledalčevo zaznavanje umetniške vrednosti skulpture.

Tudi drugo hipotezo lahko potrdim. Skulptura je tridimenzionalna, medtem ko je fotografija dvodimenzionalen medij. Prav zato mora fotograf sprejeti prave odločitve, da umetnino prikaže čim bolj objektivno. Pri napačnih odločitvah lahko umetnino prikaže subjektivno ali pa kot interpretacijo, svoje osebno videnje umetniškega dela, in si gledalec posledično ne more ustvariti svojega mnenja in mišljenja o delu.

H3: Monografija, ki uporablja vizualne elemente, kot so grafi, tabele in slike, povečuje angažiranost bralcev in izboljšuje njihovo razumevanje informacij.

Tretjo hipotezo lahko potrdim iz lastnih izkušenj. Med analiziranjem monografij *Napotnik* in *Rodin: A Magnificent Obsession* so mi bili vizualni elementi v veliko pomoč. Pomagali so mi bolje razumeti informacije in slediti besedilu. Fotografije so pritegnile mojo pozornost, spodbudile razmišljanje in vzbudile željo po nadaljnjem branju.

H4: Umetna inteligenca lahko poveča dostopnost umetniških del, saj omogoča hitro reprodukcijo in prilagoditev umetniških del za širšo publiko.

Tudi četrto hipotezo lahko potrdim. Umetna inteligenca nam omogoča natančnejše iskanje in prilagajanje vsebin, kar je zelo koristno za tiste, ki iščejo specifične umetniške vire. S pomočjo umetne inteligence so umetniška dela še bolj dostopna širšemu občinstvu in dosegajo še več občinstva.

Spoznala sem, da vse hipoteze, ki sem si jih zastavila, držijo. Pridobila sem tudi poglobljeno razumevanje vsebinske in vizualne strukture monografij. S pisanjem diplomskega dela in raziskovanjem teme sem pridobila dragocene izkušnje na področju fotografiranja umetniških del, spoznala sem dobro vsebinsko in vizualno strukturo monografij ter splošno nadgradila svoje znanje.

6 VIRI IN LITERATURA

Accademia. (18. oktober 2024). *Michelangelo's David.* Pridobljeno iz Accademia: https://www.accademia.org/explore-museum/artworks/michelangelos-david/

Blackburn, R., Varnedoe, K., Vilain, J., Le Normand-Romain, A., L. Levkoff, M., Audeh, A., & Rosenfeld, D. (2001). *Rodin: A Magnificent Obsession.* London: Merrell Publishers.

Dubreuil, P. (1935–1936). Intellection. *Catalogue: 9th International Kerstsalon (Salon de Noël).*

Foundation, I. &. (2001). *Rodin: A Magnificent Obsession, Sculpture from the Iris & B. Gerald Cantor Foundation*. Pridobljeno iz Iris & B. Gerald Cantor Foundation: https://cantorfoundation.org/exhibitions/rodin-magnificent-obsession-sculpture-iris-b-gerald-cantor-foundation/

Freund, G. (1980). *Photography and Society.* Boston: David R. Godine, Publisher, Inc.

GuyHepner. (29. april 2024). *Jeff Koons: Balloon animals*. Pridobljeno iz Guy Hepner: https://guyhepner.com/news/174-jeff-koons-balloon-an

Hoffman, M. (1936). *Heads and Tales.* New York: Charles Scribner's Sons.

Koons, J. (oktober 1986). *Jeff Koons*. Pridobljeno iz Azquotes: https://www.azquotes.com/quote/162025

Mikuž, S. (1984). *IVAN NAPOTNIK: Njegovo življenje in umetniško ustvarjanje.* Ljubljana: Mladinska knjiga.

Narodna galerija. (21. maj 2006). *Ivan Napotnik (1888–1960) iz javnih in zasebnih zbirk.* Pridobljeno iz Narodna galerija: https://www.ng-slo.si/si/razstave-in-projekti/razstava/ivan-napotnik-1888-1960?id=1404&utm_source

Newtonic, L. (8. april 2024). *Venus of Tan-Tan | Discovery, Description & Age*. Pridobljeno iz Learnodo Newtonic: https://learnodo-newtonic.com/venus-of-tan-tan

Osrednja knjižnica Celje. (16. junij 2020). *19. junija 1960 je v Šoštanju umrl Ivan Napotnik, slovenski kipar*. Pridobljeno iz Kamra: https://www.kamra.si/en/news/19-junija-1960-je-v-sostanju-umrl-ivan-napotnik-slovenski-kipar/

Pediaa. (januar 2016). *Difference Between Statue and Sculpture*. Pridobljeno iz Pediaa: https://pediaa.com/difference-between-statue-and-sculpture/

Ricart, J. R. (29. oktober 2019). *The Many Types of Camera Lenses and When to Use Them*. Pridobljeno iz WIX Photography: https://www.google.com/search?q=WIX+Photography+%2829.oktober+2019%29.+The+Many+Types+of+Camera+Lenses+and+When+to+Use+Them+&sca_esv=255bbd3e2019d6ad&rlz=1C1CHBD_slSI1149SI1151&sxsrf=AHTn8zqu8jDo_E8MLsQSW1Ic_t7WeUHJLw%3A1747324226424&ei=Qg0maMO8GcOJ9u8P1v

Riegl, A. (1903). *Der moderne Denkmalkultus.* Dunaj: W. Braumüller.